

Broeders en zusters,

Van mijn kinderen hoor ik hoe op Tiktok, Instagram en Facebook de meest gruwelijke filmpjes rondgaan van de oorlog tussen Israël en Hamas, als een merkwaardige verslaving aan gruwelijkheden die je bevestigen in je eigen gelijk. Dat van slachtofferschap, zowel aan de kant van de Israëli met ontvoerde kinderen, jongeren en oude mensen en andersom aan de kant van de Palestijnen met de beelden van de bombardementen op Gaza en al die mensen op de vlucht. Het verhardt de posities, overal ter wereld, en verdeelt mensen in verschillende kampen. Wraak en haat verkleuren je oordeel en al die desinformatie maakt het nog erger. Wat kan je daar tegenoverstellen? Ezechiël? Misschien wel, als je beseft dat de context van deze lezing ook een gruwelijke is.

Het boek Ezechiël licht uitvoerig toe hoe de ballingschap onvermijdelijk was geworden; de verontreiniging van het land door het volk, door hun gedrag, was van dien aard, dat verwijdering uit het land - de ballingschap - voor God de enig overgebleven optie was. Het volk had de naam van God zodanig te grabbel gegooid dat God wel moest ingrijpen. Nu het volk zijn land verlaten heeft, kan het ingenomen worden door vreemden die in hun vuistje lachen.

De omringende volkeren kennen de ware reden van de ballingschap niet, vandaar dat het land een slechte naam krijgt. In deze profetie, constateert God bij monde van Ezechiël, dat de ballingschap ongewenste neveneffecten heeft: zijn land heeft een slechte naam gekregen, als 'mensenverslinder', oftewel als 'een land dat zijn bevolking van kinderen berooft'. Met een slechte naam voor het land dreigt ook de naam van God in het geding te komen, het is immers zijn land en zijn volk.

De ballingschap trekt ook een zware wissel op de geschiedenis van het Joodse volk, een last die van generatie op generatie wordt doorgegeven. Toch is dit niet het laatste woord, God toont zijn compassie met zijn volk en laat het omwille van Zijn naam terugkeren. Dit hoofdstuk begint met Gods besluit dat Hij zal ingrijpen: de puinhopen zullen herbouwd worden en het land zal weer vol worden van mensen en dieren. Ondanks alle dreigementen van het oordeel in eerdere profetieën van Ezechiël en de pijnlijke ervaringen van het volk tijdens de ballingschap, verlies van land, tempel, koningschap en gemeenschap, wil God de God van het volk zijn. God wil een hernieuwde relatie met het volk als zij zich zullen gaan houden aan zijn geboden.

Er kleeft wel een risico aan, waar Ezechiël zich zeer van bewust is, namelijk dat de mensen zelfgenoegzaam kunnen worden: zie je wel God heeft ons laten terug keren en geeft ons overvloed en talrijke nakomelingen. Daarom is hij zo streng in zijn profetieën omdat hij wil voorkomen dat het volk weer in oude fouten vervalst. Er is meer nodig dan terugkeer naar het oude land. Een werkelijk nieuw begin kan alleen van God uitgaan, daarom heeft de mens een nieuw hart en een nieuwe geest nodig.

Omwille van zijn heilige naam belooft God de mensen een nieuw hart en een nieuwe geest te geven. Hun huidige hart is van steen, dat wil zeggen dood en het reageert nergens op. Een transplantatie is nodig.

Na deze harttransplantatie geeft God de mensen ook nog een nieuwe geest. Ezechiël zegt het heel duidelijk, mensen hebben geen geestelijk hart nodig, ze hebben een warm, kloppend, werkend hart nodig. Zodat zij weer levend en levendig worden en de wereld intrekken als een teken van Gods aanwezigheid, ter vervanging van die slechte naam van een verloren volk.

Bij Johannes gebeurt op een wonderlijk manier hetzelfde: een dood hart gaat weer kloppen en de zoon van de hoveling blijkt te leven. Dit was het tweede teken volgens Johannes, waarmee Jezus de goede verstaander laat zien dat hij namens God handelt en de mensen weer terug wil brengen naar God. Johannes schrijft nergens over eerdere fouten of zonden waarvoor de hoveling gestraft zou zijn, hier gaat het om het vervolg, namelijk hij kwam tot geloof, hij en al zijn huisgenoten.

Hoe houden wij ons geloof vast in een wereld die verscheurd wordt door haat, door het ontmenselijken van iedereen die anders denkt, een ander geloof aanhangt of simpelweg het niet met je eens is? Hoe kan onze geest houvast vinden en ons hart weer zachter worden en harder gaan kloppen?

Wanneer het gaat om de verbetering van de wereld wordt in onze tijd veel nadruk gelegd op materiële zaken en op structuren. Er wordt gewerkt aan de bestrijding van armoede, aan het scheppen van werkgelegenheid, aan steeds betere medische voorzieningen. Om allerlei kwaad tegen te gaan worden wetten aangescherpt en wordt op naleving van die wetten toegezien. Tegelijk krijgen we alarmerende signalen dat het allemaal niet helpt. Uit de bijbelse geschiedenis van Israël is immers gebleken dat het menselijk hart onverbeterlijk is.

En toch is zelfinzicht en wroeging mogelijk en zelfs noodzakelijk. Eerst moest de profeet Ezechiël het volk zijn gruwelen voorhouden, ze waren er zichzelf nog niet voldoende van

bewust. Het heeft te maken met het levende hart dat het stenen hart vervangt. Een kenmerk van de aanwezigheid van de Geest is dat je schrikt van het kwaad en van je eigen kwaad. Dat het je zodanig dwars zit dat je er wat aan wilt doen. Dat je met andere ogen naar een situatie probeert te kijken en erover gaat praten, elkaar gaat opzoeken en in de ogen kijken zonder dat dat je het met elkaar eens hoeft te zijn. Gelukkig zijn er ook berichten in het nieuws en filmpjes van mensen die dat doen, Russen en Oekraïeners, Joden en Palestijnen. Dat is het begin van een oplossing, een begin van nieuw leven.

De Geest geeft ons in dat het anders kan, dat we levend mogen worden en dat vergt een hoop van onszelf. Geduld om het uit te houden in een situatie die moeilijk is. Geloof dat God dit geweld niet gewild heeft en dat het geen straf is voor zonde. Zolang mensen de andere mens wil overheersen of wil vernietigen, kan het niet goed gaan, blijven we berichten horen over zonen en dochters die doodgaan en zij worden niet door Jezus tot leven gewekt. Hoe kun je daar mee leven?

Het enige antwoord dat te vinden is, is geloof in Gods onverwoestbare liefde voor de mensen. Die liefde is zo groot dat wij steeds weer, ondanks alle ellende die we uithalen, een nieuwe kans krijgen: een nieuw hart en een nieuwe geest. Nu komt het op ons aan. Laten wij daar niet de ogen voor sluiten, en ervoor zorgen dat we open staan voor alle kanten van het verhaal. Buig ons toe naar elkaar, keer onze trage harten, dat wij zonder wantrouwen ieder mens tegemoet gaan, open en vredelievend.

Laten wij ons daadwerkelijk omkeren naar onze onbekende of zelfs onbeminde medemens en vragen hoe het met hem of haar gaat. Hoe houd jij je staande in deze wereld, in deze stad of in deze straat? Kan ik wat voor je doen? Ik heb het moeilijk, wil je misschien een stukje met me oplopen?

Tot slot een verhaal dat ik ergens las over het mooiste hart.

Een jonge man stond op het dorpsplein en zei: 'Ik heb het mooiste hart van de omgeving.' Iedereen die het zag, was het met hem eens. Tot op een dag een oude man zei: 'Mijn hart is mooier dan dat van jou.' De mensen keken naar zijn hart. Het sloeg wel krachtig, maar het zat vol littekens. Er waren stukken uit, waarin andere stukken waren gezet, die er niet mooi in pasten. Er waren ook lege gaten.

'Je maakt een grapje,' zei de jonge man. 'Mijn hart is perfect en dat van jou is een puinhoop vol littekens.'

'Ja,' zei de oude man, 'maar elk litteken herinnert aan iemand aan wie ik liefde heb gegeven. Ik scheur dan een stukje uit mijn hart en geef het. Vaak krijg ik een stukje van hun hart om zo de lege plaats op te vullen. Maar die stukken zijn niet precies hetzelfde. Het gebeurt ook dat ik een stuk van mijn hart weggeef zonder dat de ander me een stuk van zijn hart teruggeeft. Dat zijn de lege gaten.'

De jonge man werd er stil van. Hij wandelde naar de oude man, scheurde een stuk uit zijn perfecte hart en gaf het hem. De oude man nam het stuk aan en plaatste het in zijn eigen hart. Hij nam een ander stuk uit zijn hart en plaatste het in het hart van de jonge man. Het paste wel niet perfect, maar het hart van de jonge man was mooier als voorheen, omdat de liefde van de oude man nu ook door zijn hart stroomde.

Amen

